

Marta Hauserová, Vladimír Hauser a kolektív čipkárok OZ Pôvabnica Turca

Liptovská paličkovaná čipka

súčasť nášho života

Liptovská paličkovaná čipka - súčasť nášho života

Marta Hauserová, Vladimír Hauser a kolektív čipkárok OZ Pôvabnica Turca

Predlohy: *Marta Hauserová*

**Grafické spracovanie nákresov,
fotografie a obálka knihy:** *Vladimír Hauser*

Autorky zverejnených prác: *Valéria Bugárová
Mária Čobrdová
Lenka Dieová
Vladimíra Dolinská
Anna Eliášová
Anna Gašparíková
Lýdia Gregušová
Marta Hauserová
Mária Hlinková
Lubica Janeková
Iveta Jurinová
Vlasta Kevická
Elena Kornutová
Magdaléna Lalíková
Marta Lukášiková
Otilia Mikušáková
Jozefa Mojteková
Janka Ondrejková
Gabriela Paulenková
Katarína Polóniová
Elena Rusnáková
Marika Slezáková
Anna Štrbáková
Jana Takáčová
Adela Tomašovičová
Viera Uherová
Janka Vaváková*

Odborný garant: *Alžbeta Gazdíková*

*Lucia Bernátová Zuzana Gustiňáková
Vladimíra Dolinská Alexandra Kašubová
Miriam Eliášová Samuel Prítula
Katarína Gustiňáková Sára Vasiľová*

Jazyková redaktorka: *Edita Kapustová*

Tlačenú verziu knihy vydalo: *OZ Pôvabnica Turca*

Elektronickú verziu publikácie šíri: *Vladimír Hauser - Lipaka.com*

Prvé vydanie, Marec 2020, Martin.

Tlačenej verzii knihy bolo pridelené ISBN 978-80-570-1285-6.

Stránka združenia: www.povabnicaturca.org

Internetový obchod s našimi publikáciami a predlohami: www.lipaka.com

Šírenie tohto diela alebo jeho častí je dovolené len so súhlasom autorov!

Roky krásou čipky vystlané

Milé čipkárky, milí čipkári a priaznivci paličkovanej čipky,

občianske združenie *Pôvabnica Turca* si v tomto období pripomína 20. výročie svojho založenia. Pri tejto príležitosti vydáva už piatu publikáciu venovanú problematike paličkovanej čipky. Kniha autorov *Marty Hauserovej, Vladimír Hausera a čipkárok OZ Pôvabnica Turca* predstavuje rozmanitosť a krásu liptovskej paličkovanej čipky.

Čo v našej knihe nájdete? Doteraz nepublikované vzory liptovskej paličkovanej čipky. Sú spracované tak, aby sa dali navzájom kombinovať. Každá čipkárka si teda môže zostaviť vzor podľa svojho vkusu.

Pôvodne sme plánovali túto publikáciu zamerať na klasické čepce, no rozhodli sme sa pre niečo nové. Pri hľadaní ďalších vzorov sme opakovane navštívili *Liptovské múzeum*, kde sme videli viac druhov čepcov a inšpirácia bola na svete. Ušili sme čepce z modrotlače a z ďalších znovuobjavených vzorov liptovskej paličkovanej čipky.

Tieto vzory sme uplatnili aj v súčasných odevoch. Krásne sa vynímali na šatách, ktorým dodali šarm a eleganciu. Našli si miesto na blúzke, uplatnili sa v odevných doplnkoch. Nové vzory si nádherne kralujú na vankúšoch a svietnikoch. Svoju krásu uplatnili na kabelke či taškách. Novou čipkou sme ozdobili jednoduché predmety dennej potreby, z ktorých sa vďaka nej stali krásnymi a elegantnými. Čerešničkou na torte sú vianočné hviezdičky, ktoré poslúžia ako inšpirácia na tvorbu vianočných ozdôb.

Novým čipkám sme našli uplatnenie v dnešnom živote. Veríme, že naše staré mamy a mamy by boli hrdé, že umenie tvorby čipky zachováваме pre budúce generácie.

Liptovská paličkovaná čipka je náročná na spracovanie. Vyžaduje veľa času, sústredenia, trpezlivosti, dobrý zrak a šikovné ruky. Odmení sa však nevídanou krásou, ktorá poteší oči, pohladí dušu, radosťou a hrdosťou naplní srdcia všetkých ktorí sa s ňou stretnú.

Záverom vám prajeme, aby táto publikácia bola inšpiráciou pre vašu tvorbu.

Za OZ Pôvabnica Turca Ľubica Janeková

Liptovská čipka

Vari každého poteší, ak sa stretne s ľuďmi, ktorí sa nezištne a radi podelia so získanými poznatkami. O to viac, ak ich nadobudli náročnou, dlhou mravčou prácou. Takúto radosť som pocítila, keď som sa dozvedela, že *Občianske združenie Pôvabnica Turca z Martina* pripravuje na vydanie svoju piatu publikáciu venovanú tradičnej paličkovanej čipke z regiónu *severného Slovenska – z Liptova*.

V roku 2013 vydalo spomínané občianske združenie svoju prvú rozsiahlejšiu publikáciu *Tajomstvá liptovskej čipky* (autorky *Mária Čobrdová, Marta Hauserová a kolektív*), kde bolo uverejnených v precíznej technickej kresbe a fotografickej predlohe (*Vladimír Hauser*) 34 vzorov. Ich „konštrukčné tajomstvo“ veľakrát doslova rozpletali viaceré členky združenia, ich práca trvala viac rokov. V roku 2014 vyšla od kolektívu autoriek občianskeho združenia útlá knižka, ale o to potrebnjšia pre praktické paličkovanie, s názvom *Oblúky a rohy v liptovskej čipke*. Rovnako kvalitné technické nákresy riešia spomínané náročné, ale pre čipkárky veľmi potrebné konštrukčné riešenia pri paličkovaní čipky. Nasledujúcou, aj keď útlou publikáciou, je *16 veľkonočných vajčiek* od kolektívu autoriek z roku 2014. V nej nájdeme využitie motívov liptovskej čipky na každej ozdôbke k veľkonočnej dekorácii. Zatiaľ poslednou vydanou prácou, ktorú vydal kolektív autoriek občianskeho združenia, sú *Vianočné ozdoby* z roku 2016, rovnako s motívmi vychádzajúcimi z tradičnej liptovskej čipky.

Mária Čobrdová, Marta Hauserová a kolektív

Tajomstvá liptovskej čipky

Menej zainteresovaným sa iste v miernom údive podvihne obočie a vynorí otázka, prečo sa tradičnej čipke z nevelkého regiónu venuje taká pozornosť. Zainteresovaní ale vedia prečo. Tradičná čipka z *Liptova* je „*vysokou školou*“ technickej zručnosti a vyspelosti čipkárky alebo čipkára. Jej krása sa dosahuje technicky náročným zhotovením vzorov, ktoré sa do dnešných dní zachovali len v starých paličkovaných čipkách a do poslednej štvrtiny 20. storočia v pamäti niekoľkých staručkých čipkárok. V minulosti sa všetky informácie o zhotovení tradičnej čipky odovzdávali priamo, bez zápisov. Až v druhej polovici 20. storočia sa začali postupne publikovať tradičné čipky z jednotlivých centier výroby. *Liptovská čipka* pre svoju náročnosť ostávala bokom. S o to väčšou radosťou ponúkame dnešným čipkárkam možnosť zvládnuť náročné motívy *liptovskej čipky*.

Členky *Občianskeho združenia Pôvabnica Turca z Martina* pokračujú v publikovaní jednotlivých vzorov *liptovskej čipky*, ktoré už roky rozpletajú – veľakrát aj doslovné – aby odhalili všetky technické väzby. Po precíznom prekreslení ich vzoru a prepaličkovaní – skúške správnosti – ich predkladajú v publikovanej podobe ostatným čipkárkam ako nenahraditeľnú pomôcku v ich práci. Tento princíp práce, ktorý si vytvorili a dodržiavali v predchádzajúcich publikáciách, uplatňujú aj v najnovšej knihe, ktorú držíte v rukách. Nájdete v nej 36 nových, ešte nepublikovaných vzorov ako výsledok viacročnej trpezlivej práce 26 členiek *Občianskeho združenia Pôvabnica Turca*.

Okrem samotných predkreslených vzorov nájdete v knihe aj predmety použiteľné v súčasnom živote, pri realizácii ktorých bol vybratý konkrétny publikovaný vzor. Autorky ich predkladajú ako návrhy, nápady a inšpiráciu pre ostatné čipkárky, ktoré sa rozhodnú „*absolvovať vysokú školu*“

paličkovania“ a predstaviť v budúcnosti svoje práce s *liptovskou čipkou*. Lebo dnes sa vďaka častým pracovným stretnutiam, vzdelávacím aktivitám, výstavným podujatiam a predovšetkým publikovaným materiálom tvorba tradičnej paličkovanej čipky na *Slovensku* dostáva z pôvodných regiónov na celé územie *Slovenska*.

S radosťou zaznamenávame, že početné čipkárske združenia, kluby, spolky sa venujú okrem *modernej čipky* aj tradičnej, *rolníckej*, ktorá sa v minulosti paličkovala na *Slovensku* v 17 centrách. Čo je potešiteľné a veľmi cenené, je skutočnosť, že čipkárky vedia rozlíšiť znaky jednotlivých regiónov, cielene sa učia, spoznávajú vzory ďalších regiónov a vo svojej súčasnej tvorbe ich zachovávajú. Vedia oceniť kultúrne bohatstvo, ktoré nám zanechali predchádzajúce generácie čipkárokov a rozvíjať ho vo svojej súčasnej tvorbe. Narastá i počet aktívnych čipkárokov, ich sympatizantiek a sympatizantov, ktorí sú „*tylovými*“ pracovníkmi klubov, združení, krúžkov. Pomaly klesá i vekový priemer. Ostáva už len s radosťou dodať, že cesta, po ktorej sa vydala paličkovaná čipka na *Slovensku*, dláždená trpezlivou prácou, ale i nádhernými výsledkami je nastavená správnym smerom.

Netreba veľa slov, no kým začneme nedečkavo listovať v novej knižke, prajeme jej skoré ošúchanie strán od častého používania a *martinským čipkárkam* pevné zdravie, dobré oči, šikovné prsty, množstvo nápadov, nevyčerpatelný elán... Veľká VĎAKA patrí im, aj ostatným, ktorí sa podieľali na príprave a realizácii tejto publikácie. Publikácie, ktorá nám viac pootvorí dvere k poznaniu, ale aj osvojeniu si starých techník, ktoré by bez nich vari aj upadli do zabudnutia.

Priane do tretice už bolo a splnili ste ho, no vydané knižičky by rady k sebe priateľky... Čo Vy na to, čipkárky z *Martina*?

Vaša *Alžbeta Gazdíková*

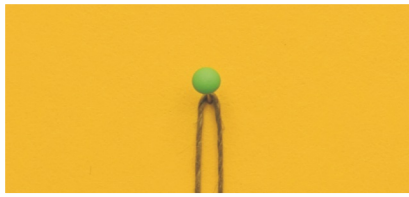

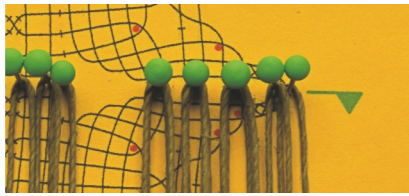

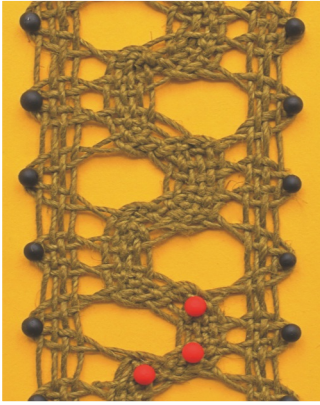

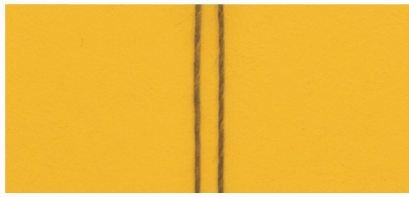

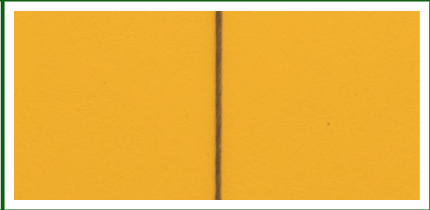
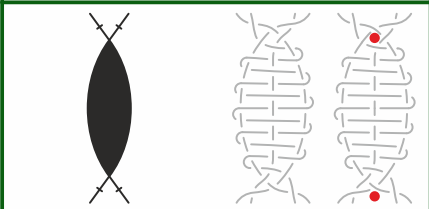

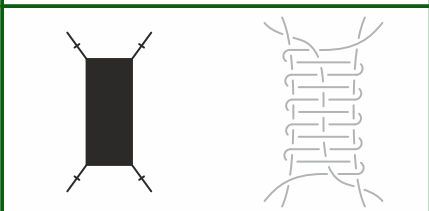

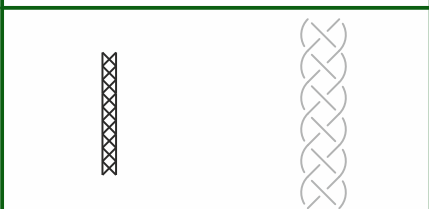

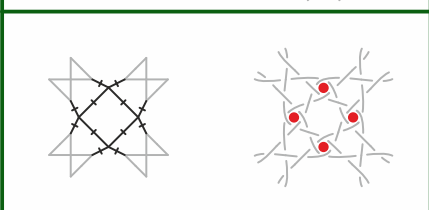
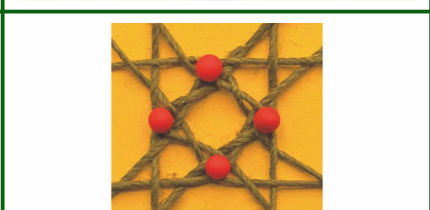
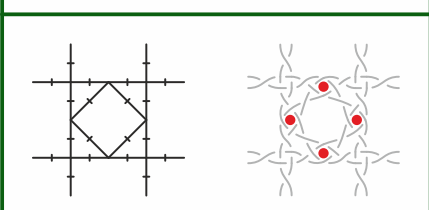
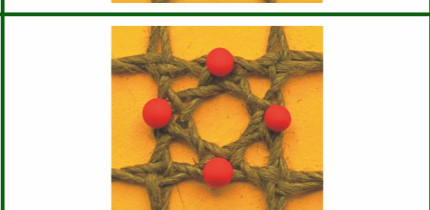
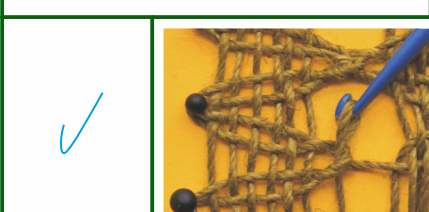

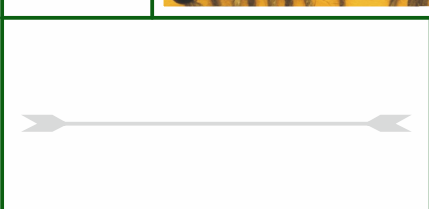

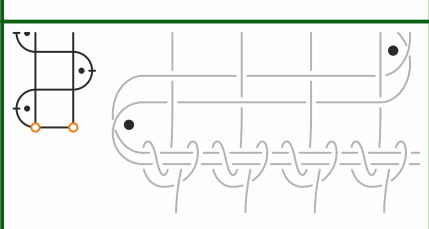
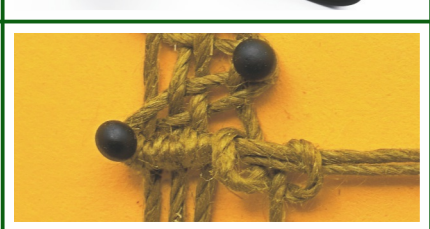
Použitá symbolika

Pôvodné čipky sa na Liptove paličkovali *bez použitia nákresu*. Pravidelnosť vzoru závisela od vôle, skúseností, zručností a obrazotvornosti čipkárky. Vedomosti o zhotovovaní čipky sa odovzdávali *výhradne priamym učením sa* od staršej generácie. Nezachovali sa v písomnej podobe, ktorá by umožňovala vrátiť sa k nim po dlhšom čase.

Spôsob zhotovenia paličkovanej čipky sa dá vo väčšine prípadov určiť na hotovej čipke. Veľká hustota *liptovskej čipky* však tento proces mimoriadne sťažuje. Vyžaduje si dokonalé ovládanie jednotlivých technických prvkov paličkovania, ako aj mimoriadnu trpezlivosť a neúnavnosť pri *lúštení* vzorov a skrytých technických detailov.

Snaha *zachovať*, a teda odovzdať naše vedomosti a skúsenosti budúcim generáciám čipkárok nielen bezprostredným vyučovaním, nás utvrdzuje v nutnosti šíriť vzory *v grafickej podobe* - s detailným rozkreslením pracovného postupu. Okrem podrobného grafického rozkreslenia predlôh uvádzame aj fotografie hotových vzorov. Vzhľadom na veľkú hustotu liptovskej čipky uvádzame časti predlôh a fotografií aj v detailnom zobrazení. V našich predlohách používame nasledovnú symboliku:

symbol	fotografia	slovný opis
		Zelená bodka znázorňuje miesto pichania špendlíka, začiatok jedného alebo viacerých párov. Možnosti začatia vzorov sú popísané na strane 8 .
		Oblasť začiatku na neprehrádanom mieste označuje nožička zástavky. Smer práce naznačuje zástavka. Viac o začiatkoch nájdete na strane 8 .
		Čierna bodka znázorňuje miesto pichania špendlíka, špendlík na tomto mieste zostáva zapichnutý až do naškrobenia čipky.
		Červená bodka znázorňuje miesto pichania pomocného špendlíka, ktorý sa čoskoro vytiahne. Viac informácií nájdete na strane 9 .
		Pár nití.
		Krútenie jedného páru nití. Počet krátkych čiarok vyjadruje počet krútení.

symbol	fotografia	slovný opis
		<p>Jedna niť. Symbol sa používa, ak je potrebné pár rozdeliť, pričom každá z nití pokračuje iným smerom.</p>
		<p>Lístoček (vytvorený z dvoch párov).</p>
		<p>Ploštička (vytvorená z dvoch párov).</p>
		<p>Dvojárový pletenec.</p>
		<p>Otvorená hrachovinka.</p>
		<p>Uzavretá hrachovinka.</p>
		<p>Pripojenie háčikom. Jedna niť vodiaceho páru sa háčikom prevlečie cez očko. Cez vzniknutú slučku sa prevlečie druhá niť vodiaceho páru.</p>
		<p>Orezová značka. Používa sa, ak je predloha zložená z viacerých dielov.</p>
		<p>Miesto ukončenia páru dvojicou ripsových uzlíkov okolo vodiaceho páru.</p>

Ako čítať predlohu a ako začať paličkovať vzor

Liptovská paličkovaná čipka je typická svojou *mnohopárovosťou*. V prípade vzorov väčších širok môžeme s nemalým údivom pozorovať striedanie párov medzi vzormi. Vodiacich párov býva spravidla použitých hneď *niekoľko*, pričom v časti vzoru sa síce správajú ako *vodiace*, no v inej časti vzoru sa môžu stať *osnovnými*. Liptovská čipka má však pre nás pripravených aj nemálo ďalších prekvapení...

U našich čitateľov, ako aj u odbornej verejnosti sa stretávame s mylnou domnienkou, že liptovská čipka nie je vhodná pre začiatočníkov. Áno, ide o zložitú čipku. Stačí ju však záujemcovi podať jasne a zrozumiteľne. Práve preto v tejto knihe uvádzame okrem podrobného grafického rozkreslenia predlôh - na úrovni párov, ba ak je to potrebné, až na úrovni jednotlivých nití - fotografie hotových vzorov. Tieto fotografie sú pre dobrú zrozumiteľnosť uvádzané z opaku čipky - teda presne tak, ako ich vidí čipkárka pri práci.

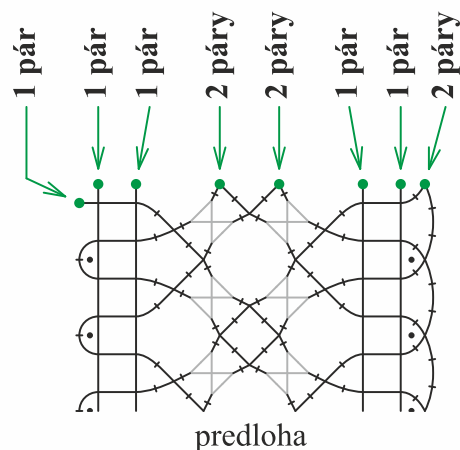
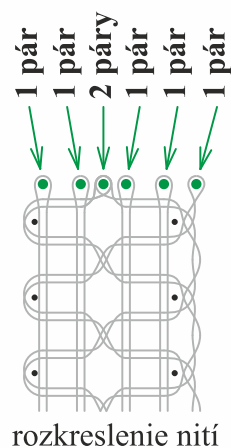
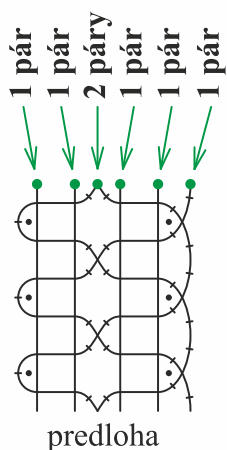
Vzhľadom na veľkú hustotu liptovskej čipky zobrazujeme začiatočné časti predlôh a fotografie začiatkov čipky aj v detailnom zobrazení s dvojnásobným zväčšením. Zväčšené fotografie sú v odtieňoch sivej farby. Práve tieto zväčšeniny sú kľúčovým prvkom k hlbšiemu zamysleniu sa, ktoré je v prípade *liptovskej čipky* nevyhnutným medzikrokom smerujúcim k paličkovaniu samotnému.

V odbornej literatúre iných autorov zameranej na problematiku paličkovanej čipky sa často stretávame so snahou *kvantifikovať* vzory. Uvádzajú rozmery čipky, vymenúvajú použité techniky, počítajú páry tvoriace čipku... Niekoľkoročný kontakt s *liptovskou čipkou* sprevádzaný *neustálym* rozkresľovaním vzorov nás utvrdil v tom, že na ceste k jej poznaniu sa dá postupovať aj *inak*. Nielen *vedecky*, počítaním prvkov či techník. Dopočítali by sme sa k *číslam* charakterizujúcim vzor. Pri tom je sporné, či by sme sa na ceste k spoznaniu čipky posunuli aspoň o milimeter.

Liptovská paličkovaná čipka je jedinečná, nemá vo svete obdobu. Naše staré mamy ju vytvárali *citom a dušou*. Skúsme sa *naladiť na ich vlnu*, vnímavo počúvať odkaz, ktorý nám pred storočiami zanechali. Významnými pomocníkmi nám pritom nebudú *vedecké čísla* charakterizujúce čipku, ale *naša trpezlivosť a grafická predloha* vzoru.

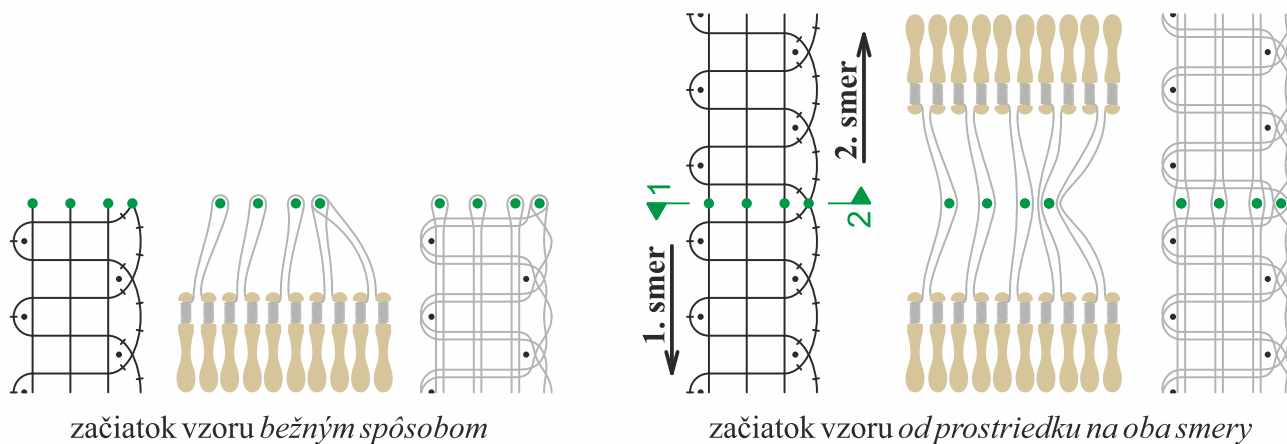
Pre pochopenie vzoru odporúčame *vopred si odsledovať* cestu jednotlivých párov. Jednotlivé páry si môžete na zväčšenine predlohy vyznačiť rôznymi farbami. Alebo môžete páry zakresliť priamo na zväčšenú fotografiu. Zároveň tak získate istý prehľad o dĺžke nití, ktorú je potrebné navinúť na paličky pre ten-ktorý pár.

Začiatok *jedného* alebo *viacerých párov* je na predlohe označený zelenou bodkou. *Zelená bodka predstavuje hlavičku špendlíka zachyteného na fotografii*. V publikáciách iných autorov, ako aj v našich predchádzajúcich publikáciách sa počet začínajúcich párov vyjadroval číslom umiestnenou pri každej zelenej bodke. Od značenia počtu párov týmto spôsobom sme sa rozhodli definitívne upustiť, nakoľko sme objavili *názornejší systém*. **Počet začínajúcich párov je totiž už vyjadrený počtom čiar, vychádzajúcich zo zelenej bodky.** Tým je zároveň podaná informácia o smere, ktorým sa pár púšťa na svoju cestu vytvárania vzoru. Niektoré prvky *liptovskej čipky* vyžadujú *pár rozdeliť na nite* v blízkosti začiatku vzoru. V takomto prípade je názornosť začiatku významným krokom k ďalšej práci. Na obrázku nižšie sú dva príklady určenia počtu začínajúcich párov. K prvému príkladu uvádzame aj celkové rozkreslenie na úrovni nití.

Dovoľujeme si poznamenať, že vždy existuje *viacero možností*, kde a ako vzor začať. V našej publikácii uvádzame tú z možností, ktorá sa nám javí ako najjednoduchšia, jednak z hľadiska *ucelenosti motívu vzoru* a jednak z hľadiska *d'alsieho smerovania párov*.

V drivej väčšine prípadov má vzor *jeden začiatok* a *jeden koniec*, podobne ako bolo uvedené aj na predchádzajúcej strane. Niekedy je však výhodné začať vzor paličkovať *od prostriedku*, na oba smery (napríklad dečka [na strane 44](#)). Na hotovej čipke potom *nie je možné nájsť začiatok*, namiesto neho však nájdeme *dve ukončenia*. V takomto prípade pokračuje z páru každá niť iným smerom:

V prípade *začiatku na oba smery* z praktických dôvodov odporúčame dočasne omotať *nite pre druhý smer* okolo špendlíka. Takto zabezpečíme upevnenie nití, kým vzor ešte nie je rozpracovaný:

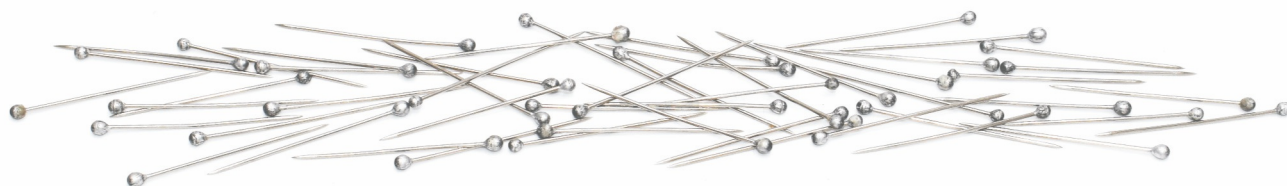

Pomocné špendlíky sú určené hlavne pre tých, čo nemajú skúsenosti s paličkovaním *liptovskej čipky*. Slúžia na zabezpečenie *tvaru vzoru*, na zamedzenie jeho neželanej deformácie. Použitie pomocných špendlíkov má *dočasný charakter*. Keď za pomocným špendlíkom upaličkujeme plátenko a dostaneme sa k ďalšiemu pomocnému špendlíku, ktorý tiež preplátenkujeme, predchádzajúci pomocný špendlík vytiahneme. *Skúsená paličkárka ich zrejme pri svojej práci nebude používať vôbec*.

Okrem pomocných špendlíkov dávame do pozornosti aj použitie *čalúnnického špendlíka*, ktorým je možné dotiahnuť a upravovať nite podľa predlohy, aby dosadli na svoje miesto. V životnej veľkosti vyzerá približne takto:

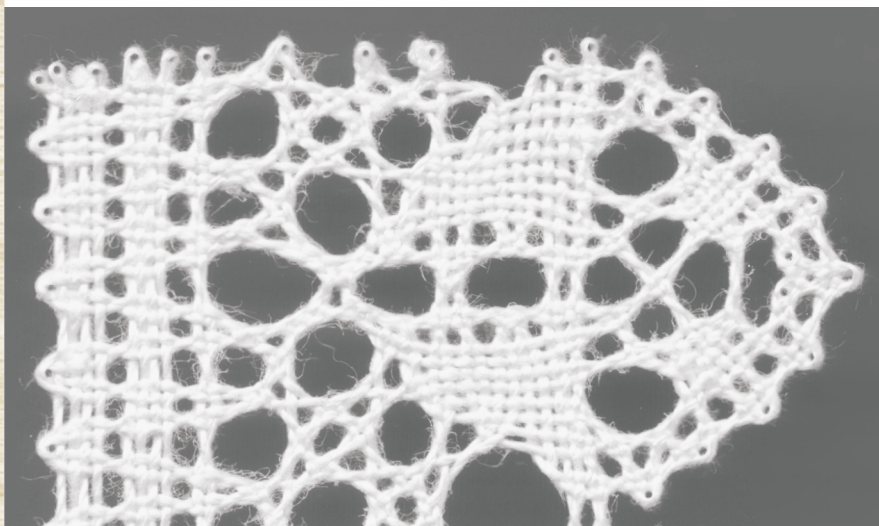
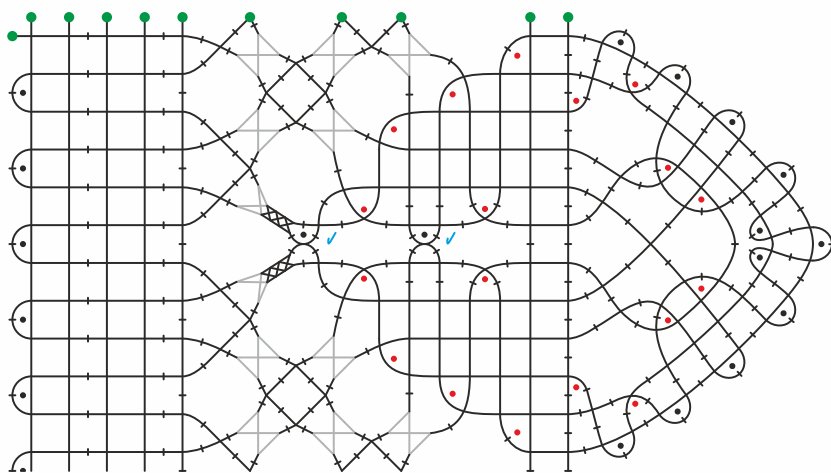
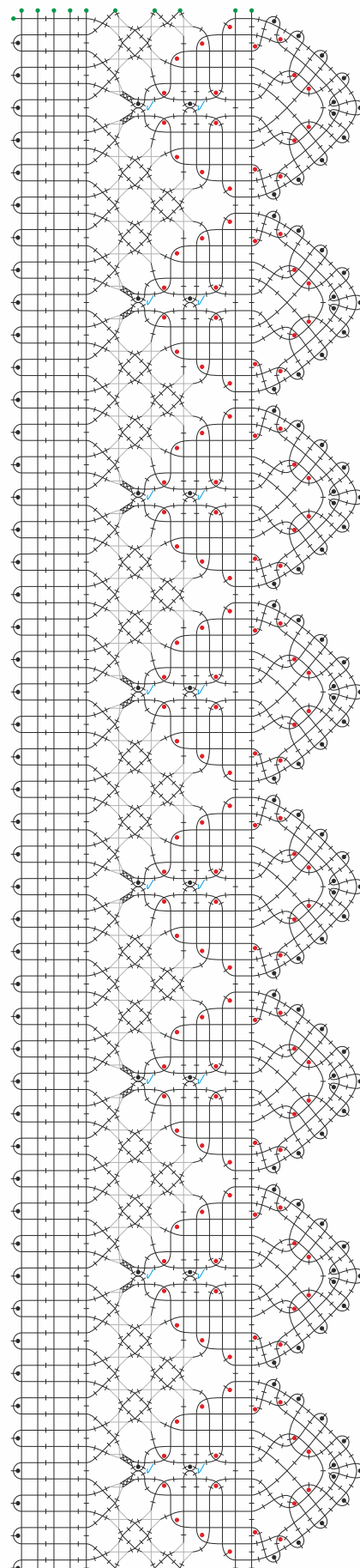
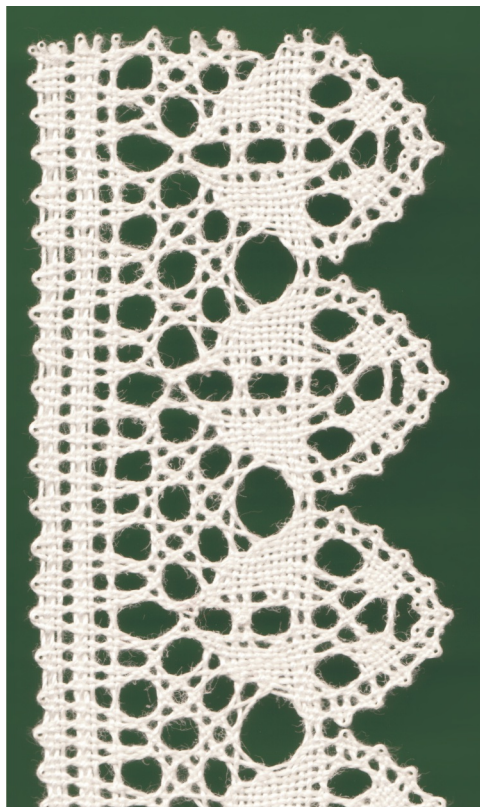

Farebné špendlíky na fotografiách v tejto kapitole sme použili pre ich názornosť. V bežnej práci nám osvedčili špendlíky s malou hlavičkou, dĺžky približne 30 milimetrov. Odporúčame vopred *vyskúšať*, či špendlíky nemajú tendenciu hrdzaviť. *Zabráňime tak rozhorčenosti po naškrobení čipky*.

Veľkosť predlôh odporúčame vždy prispôbiť hrúbke nite, ktorú plánujeme použiť.

Ako vytvárať zaoblené predlohy

Ak sa rozhodneme čipku použiť ako doplnok odevu, budeme potrebovať nielen *priamy* vzor, ale aj jeho *zakrivený variant*. Spôsob a veľkosť zakrivenia vzoru bude pre rôzne súčasti odevu *rôzna*. Nasledovné štyri vzory publikujeme v stavebnicovej forme, teda z uvedených dielov je možné vytvoriť predlohu požadovaného tvaru, podobne ako v našej publikácii *Oblúky a rohy v liptovskej čipke*.

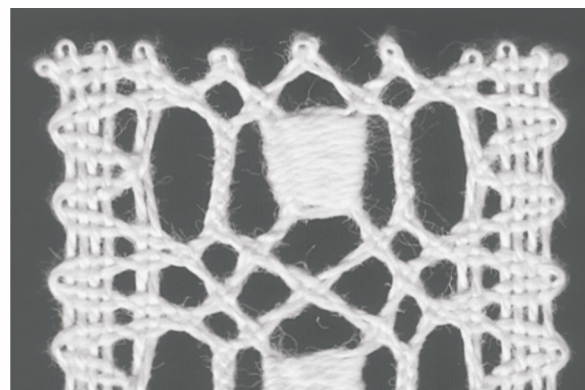
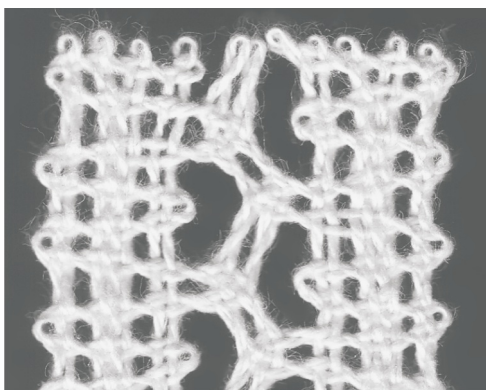
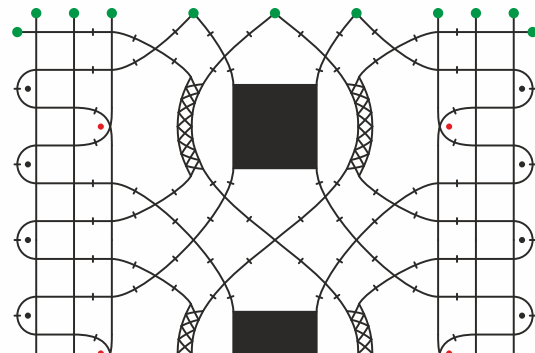
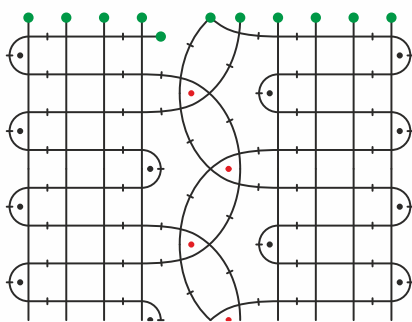
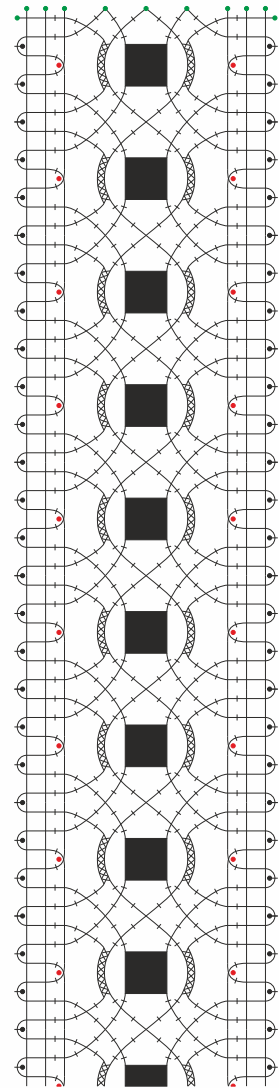
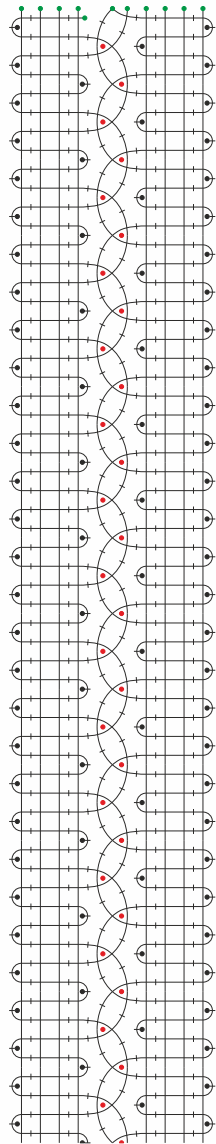
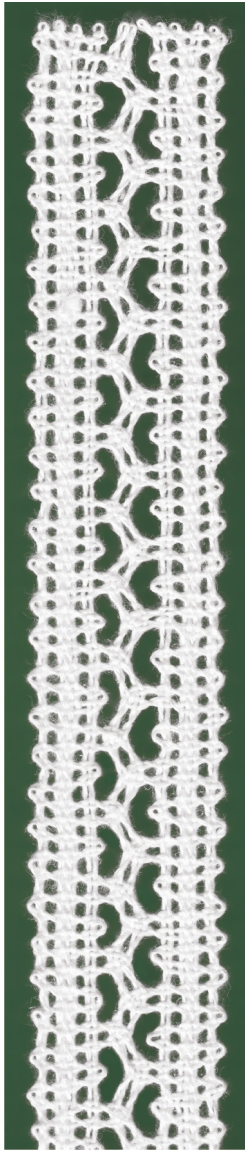
Prvým krokom k tvorbe *zaoblenej predlohy* je *strih*. Strih odporúčame vytvoriť z papiera, mal by *celým svojim okrajom dosadnúť* na miesto, kde bude plánovaná čipka. Následne sa na strih rozmiestnia *diely predlohy* tak, aby čo najlepšie kopírovali jeho zakrivenie.

Milé čipkárky,

prepracovali ste sa na koniec našej novej publikácie venovanej liptovskej paličkovanej čipke, ktorej poznávaniu sa dlhodobo venujeme. Mnohé techniky paličkovania sú dnes už zabudnuté. Zachované čepcové čipky z Liptova sú krehkým spojením našej doby s minulosťou. Našou, a teraz už možno aj vašou úlohou je postarať sa, aby toto prekrásne ľudové umenie našich starých a prastarých mám zostalo aspoň čiastočne zachované pre budúce generácie. Ak dokážeme čipku dostať do každodenného života, používať ju a ukázať jej krásu, nezabudne sa na ňu.

Naše predlohy nepopisujú názvy väzieb, neudávajú počet párov paličiek, ani použitý typ priadze. Všetko je zachytené a zakreslené v predlohách, na názornosti ktorých sme si dali mimoriadne záležať. Stačí ich pozorne čítať. Nie je náhodou, že rozostupy špendlíkov na okrajoch čipky sú volené jednotne. Je teda možné kombinovať rôzne vzory medzi sebou a do sýtosti si tak vychutnať typickú mnoho-párovosť liptovskej čipky.

V tejto publikácii ste našli aj fotografie, na ktorých naše členky ukázali možnosti použitia paličkovanej čipky. Veríme, že budú pre vás inšpiráciou. Vaša fantázia isto zapracuje aj na ďalších možnostiach využitia tejto jedinečnej techniky. Sme presvedčení, že vzniknú nové a nové čipkové dielka, ktoré dokážu urobiť náš život o niečo hodnotnejším.

Prajeme vám mnoho príjemne strávených chvíľ v spoločnosti paličkovanej čipky.

Autori

V minulosti sa na Slovensku paličkovala *tradičná roľnícka čipka* v sedemnástich centrách. Avšak *liptovská čipka* pre svoju náročnosť ostávala bokom, pomaly sa na ňu zabúdalo. Väčšina odborníkov sa zhoduje v tom, že vo vidieckom prostredí Liptova sa tvorila *technicky najnáročnejšia paličkovaná čipka na celom území Slovenska*. Paličkovanú čipku na Liptove nachádzame na rukávoch, obrusoch, kútnych plachtách, ale predovšetkým na čepcoch. Na väčšine Liptova sa nosili čepce bielej farby, ktoré vytvárali kontrast s modrotlačovými sukňami alebo zásterami. Čipky sa paličkovali pre vlastnú potrebu, ale aj na predaj.

Členky občianskeho združenia *Pôvabnica Turca* paličkovali čipku z rôznych regiónov. Prínosom pre združenie bola doktorka *Alžbeta Gazdiková*, etnologička a členka združenia, ktorá viedla svoje kolegyne k liptovskej čipke. Záslužnú prácu na znovuobjavovaní liptovskej čipky vykonala *Mária Čobrdová*, ktorá dlhoročným a vytrvalým bádáním odhalila niektoré zabudnuté tajomstvá liptovskej čipky. Do jej výroby zasvätila aj ďalšie členky združenia. V jej šľapajách dnes neúnavne kráčajú *Marta Hauserová*, ktorá rozkresľuje čipky z čepcov, a jej syn *Vladimír*, ktorý nákresy vzorov spracováva do digitálnej podoby. V tejto publikácii je detailne rozkreslených celkom 78 vzorov a ich variácie, 36 vzorov doteraz nebolo publikovaných. Aby liptovská čipka znovu nezapadla prachom zabudnutia, čipkárky v tejto knihe predkladajú využitie liptovskej paličkovanej čipky na predmetoch dennej potreby. Publikácia je skvelou inšpiráciou aj pre ďalšie čipkárky, základným kameňom pre zachovanie zručností našich predkov pre budúce generácie.

